

למגדלים שלום !

ברצוני לעדכן אתכם על שינויים ותמורות המתרחשים בשיאון

מבנה ארגוני

שיאון עוברת בימים אלו שינוי במבנה הארגוני. ממבנה ניהול עפ"י אזורים (צפון דרום) אנו עוברים למבנה ארצי בו חלוקת התפקידים הינה על פי תפקיד / אחריות.

מנהל מקצועי – ד"ר יואל זרון – מו"פ – קשר אקדמי / מחקרי, מעבדה ופרים, קשר לספר העדר, בחירת עגלים לטיפוח, העברת עוברים, יצוא ויבוא זירמה, הסמכת מזריעים, **מנהל תפעול – דני גלעד** - אתרי הגידול, תפעול שוטף של ההזרעה, סדור עבודה וחלוקת אזורים, רכש, תחזוקה כללית.

מנהל קשרי לקוחות / שיווק והדרכה – בתהליך בחירה:

לווי הלקוחות והדרכה מקצועית לשיפור תוצאות הרפת, ביצוע ימי עיון והדרכה ללקוחות, טיפול בתלונות לקוח.

אני מאמין, כי באופן זה נוכל להגיע ולתת לכם תשובות מקצועיות, שירות טוב, מהיר, זמין ואמין גם מעבר לתחום ההזרעה אותו אתם מקבלים כבר כיום מצוות המזריעים המסור של שיאון.

לוח פרים

לוח הפרים הנוכחי, נבחר, לאחר הרצת מספר רב של סימולציות ע"מ להגיע להמלצות שיקדמו את תוצאות הרפתות שלכם בכל התחומים המרכיבים את יצור החלב וכדאיותה הכלכלית. – תוכלו למצוא בו, מגוון רחב של פרים אשר יביאו לשיפור הדור הבא של רפת ישראל, על בסיס טיפוח מקומי ועפ"י דרישותיכם, הבאות לידי ביטוי בועדת הטיפוח והרכבת האינדקס (חמ"מ) הישראלי.

קריאה מהנה

אלון ענבר
מנכ"ל

לוח פרים – יולי 2008

קווי הדם השולטים בלוח "זזו" מבתי האב של סקורר ואבשה לקו חדש ודומיננטי של בלווד. זרמת הפר בלווד לא הגיע לארץ, אולם ישנם 7 בניו ו-10 נכדיו שהזריעו רבות בישראל שהבולט מנכדיו הוא בדון עם כ-85,000 הזרעות. בלוח הנוכחי, נכנסו 3 בנים של סטורן ושלושה בנים של טרנט כפרים נבחרים. אין חשש להזרעה עם קווי הדם הללו לאחר בדיקה של השידוך הנכון בתכנת "נטע". קווי הדם של אבשה, סקורר ובלווד הביאו איכות גנטית משובחת ועל לנו להסירם ממצבת הפרים המזריעה את העדר. להיפך, תנו למערכות השידוך למצוא את הפרות המתאימות ושינוי קווי הדם מגיע בשימוש נכון ומתאים של כלל פרי הלוח.

טבלה 1: "משפחת בלווד"

בלווד	
נכדיו	בניו
בדון, רוטב, טרדווי, מריו, רסקיוס, אפ.בי.אי., סוסה, גורגוזולה, בקהם, אמו	טרנט, בוני, ברט, סנדרס, סטורן, ולידיטי, דאצ'בוי

בהכנת לוח פרים, משתתפים רפתנים ואנשי המקצוע מספר העדר ושיאון. טיטת הלוח עוברת סימולציה רבות של שידוכים במספר עדרים ורק לאחר התיקונים המתבקשים יוצא פרסום לוח הפרים הסופי ואחוזי השימוש. הנבחרת המוצעת בלוח הנוכחי, מביאה את הפרה הישראלית לערכי החמ"מ המיטבים המשלבים בתוכם גם תכונות ייצור גבוהות וגם תכונות משנה טובות. החמ"מ (האינדקס הישראלי) הוא הביטוי המדויק ביותר לדרישות החקלאים וסדר העדיפות לתכונות ייצור ותכונות משנה. לוח הפרים, הינו לוח של ערכים גנטיים.

ההתמדה בשימוש בפרים בעלי ערכי חמ"מ גבוהים, המשלבים בתוכם את כל תכונות האינדקס שחשוב כלכלית לעדר, הינה הנוסחה הנכונה להתקדמות גנטית טובה. תוכנת השידוך מחשבת את הערכים הגנטיים הטובים ביותר להתקדמות העדר בזמן השידוך של הפרה הפרטנית. התוכנה, לוקחת בחשבון קרבת דם מחושבת לכל הדורות הידועים (מינימום של חמש דורות).

גזע ההולשטיין, הוכיח את התאמתו לעדר הישראלי ובמיוחד במשק בו מכסת החלב בעלייה ויש באפשרותנו, לקיים עדר קטן יותר עם רמות ייצור גבוהות יותר. העדר הישראלי, עומד בקריטריונים של ייצור הגבוהים בעולם לצד תכונות המלטה מצוינות, ימי הישרדות ארוכים, רמה גבוהה של התמדה בתחלובה ופוריות. הטיפוח הישראלי מתקדם גנטית בצורה עקבית בכ-100 ק"ג חמ"מ לשנה. אנו עדים וערים לכך כי בשטח, מוצע למגדלים גזעים אחרים אשר רמת הייצור הבסיסית שלהם נמוכה ומרבית מתכונות המשנה שלהם בישראל עדיין לא ידועות. אני מציע לכולנו להמתין ולראות את התוצאות שתגענה בשנה הקרובה. עד אז להזריע עם מגוון הפרים הנמצאים בלוח אשר הינם במהימנות גבוהה מאוד.

סטטיסטיקה של הלוח

- ✓ 2 פרים בעלי הישנות גבוהה מאוד ובנותיהן מופיעות באלפיהן בעדר: מרסיה ומוח
- ✓ 5 פרים חדשים שבנותיהן בתחלובה 1-2: טרנטה, סרול, סובול, טטר, סניר
- ✓ 12 פרים שבנותיהן נמצאות בתחלובות 2-3: סדש, אס, אסא, בדון, טנט, קורן, סט, ליקר, קרק, סיגר, סטור, סטופ
- ✓ 9 פרים נבחרים שבצעירותם היו צעירים מבטיחים, 47% מכלל פרי הלוח
- ✓ 2 פרים נבחרים שהגיעו במבחן מהימן לעגלות לאחר שהיו צעירים מבטיחים בינואר 2005 והזריעו עגלות על סמך נתוני המרה, סניר, ועל סמך נתוני ההורים, סובול. סובול המשיך להזריע עגלות ביוני 2006 ומכאן מבחן מהימן וגדול שלו להזרעת עגלות.

תכונות ייצור

- ✓ **חלב:** 2 פרים גבוהים מאוד, מוח וסט, 14 פרים בייצור בינוני, בין 200 ל-644 ק"ג ו-3 פרים בייצור חלב נמוך: סובול, ליקר, טטר.
- ✓ **רכיבים:** 3 פרים שליליים באחוזי חלבון: מוח, סט, סטופ והשאר ממוצעים וחיוביים כשהבולטים בניהם הם ליקר ובדון. 9 פרים שליליים באחוזי שומן והשאר ממוצעים וחיוביים כשהבולטים בניהם הם טטר ומרסיה.

תכונות משנה

- ✓ **סת"ס:** 12 פרים שליליים (רצוי) כשהבולטים בניהם הם סובול, סטור, סיגר וטטר והשאר ממוצעים וחיוביים.
- ✓ **פוריות בנות הפר:** 11 ממוצעים וחיוביים כשהבולטים בניהם הם סובול, סניר, ליקר וקרק.
- ✓ **הישרדות:** כולם חיוביים שהבולטים הם קרק, קורן, אס וליקר.
- ✓ **התמדה:** 13 חיוביים שהבולטים הם סטור, מוח, אסא וליקר.
- ✓ **אופן המלטה של בנות הפר:** 9 פרים ברמה של פחות מ-1 כאשר שניים מהם אף שליליים (רצוי), סובול ומוח. 6 פרים, זרמתם מהבנקים והם לא מייצרים יותר זרע: מוח, סניר, סיגר, סטור וסטופ.

שימוש בפרים

המלצת שיאון, כוללת את כלל פרי הלוח. המדריכים המסתובבים בשטח, משנים את ההמלצה בהתאם לדרישות ולמטרות שנקבעות ע"י הרפתן/ית. השינויים אינם גדולים ואנו ממליצים לכולם, עד אשר מגיע המדריך/כה, להכניס את המלצת שיאון כבררת המחל. אין זה מהותי כל כך, עם פר מסוים, מזריע ב-15%, 17% או ב-11% אולם, מאוד חשוב, שיהיה חלק ממגוון הפרים הנותן את התשובה לשידוכים המתאימים ברמת הפרה/עדר.

טבלה 2: פרי הלוח – טבלת הזרעות ותחלובות בנות הפר

שם ומספר הפר	תאריך לידה	סה"כ הזרעות בלוח האחרון	סה"כ הזרעות לתקופת החיים	מספר לוחות (כולל לוח נוכחי)	בנות הפר בתחלובה	החל כצעיר מבטיח	משק אם
דש 7122	נובמבר-01	13,630	54,000	4	2		גלאון
אס 7053	יוני-01	14,000	83,900	6	3	✓	יד חיל (ברור חיל)
אסא 7085	אוקטובר-01	4,300	32,600	5	3	✓	אשדוד יעקוב א.
מוח 3903	דצמבר-98	-	27,800	10	גל שני (תחלובה 2)		פלאג, כפר הרואה
בדון 7060	יולי-01	9,500	87,100	6	3	✓	טללי שדה (טללים)
טנט 7168	אוקטובר-02	19,200	23,800	2	2		שדה אליהו
קורן 7075	יולי-01	4,600	41,800	4	3 ומעלה	✓	רפת צפון הגולן
סט 7159	אוקטובר-01	-	8,100	2	3		ניר גלים
מרסיה 3904	דצמבר-98	3,100	60,300	10	גל שני (תחלובה 1)	✓	גנוסר
ליקר 7140	יוני-02	4,200	19,266	3	2		שות' מכבי-חנתון
טרנטה 7318	ספטמבר-03	-	חדש	1	1	✓	עין צורים
סרול 7285	אוקטובר-03	-	חדש	1	1		כפר גלעדי
קרק 7077	אפריל-01	2,800	14,200	2	3		כפר מסריק
סניר 7104	ינואר-02	-	6,500	1	2	✓	אשדוד יעקוב א.
סיגר 7022	דצמבר-00	3,900	38,600	4	3	✓	גנוסר
סטור 7181	אוקטובר-02	11,000	13,800	2	2		בשנית (אלוני הבשן)
סובול 7243	אוגוסט-03	-	חדש	1	1	✓	שובל
טטר 7200	פברואר-03	-	חדש	1	1		רפת צפון הגולן
סטופ 7149	אוגוסט-02	-	9,500	2	2		מרומ הגלבו

פריים לעגלות

אחד הדברים הבולטים בלוח הוא, **הישנות גבוהה** לפריים היכולים להזריע בעגלות והם בעלי ערכים נמוכים של תמותת וולדות והמלטה קשה (רצוי). 5 פריים כאלו נמצאים בלוח ורובם בעלי תכונות משנה טובות מאוד. **הגיוון הגדול** מסתכם ב- 10 פריים אשר 8 מהם הם פרי לוח נבחרים ו-2 פריים צעירים מבטיחים. בצידו השמאלי של הלוח נמצאים עוד 4 פריים אשר להם תכונות טובות להזרעת עגלות. פריים אלו לא נמצאים במיכלי המזריע ועומדים לרשות הרפתן רק לפי הזמנה. אחוזי השימוש להזרעה בעגלות, מפוזרים בין 7 אחוז ל-14 אחוז. רצוי מאוד לפזר את ההזרעות ולהשתמש יותר בפריים בעלי מבחן מוצק לאופן המלטה. בזמן השידוכים, רצוי לתת לתכונות אופן המלטת בנות הפר משקל רב יותר בבחירת הפריים משום שאלו הפרות שנשארות ברפת. בזמן המלטה קשה רצוי לבחון גם את אב הפרה ולא רק את הפר המזריע. **הפר טנט צבוע בלוח הפריים בטעות בכחול (פריים המתאימים לעגלות).** אין אנו ממליצים להמשיך להזריע איתו עגלות ורצוי לחכות להמלטות שלו שתענה בחודשים הקרובים.

טבלה 3: פריים לעגלות – יולי 2008

המלצת שיאון	נתוני המלטות					חמ"מ PD07	פרי הזרעה			
	אינדקס המלטות בנות	אופן המלטה פר מעבר					אבות הפר		הפר	
		% המלטה קשה	% תמותה	מספר המלטות	% הישנות		אב	אב	מספר	שם
14	1.7	-1.5	0.3	6,361	97	719	סקורר	אבשה	7085	אסא
7	5.2	1.9	0.9		המרה	586	רויאל	סטורן	7285	סרול CV
14	0.3	-2.7	-1.0	1,034	92	550	סקורר	סניקי	7104	סניר TV
10	2.3	1.7	1.6	5,631	97	524	סיזר	סידון	7022	סיגר
7	1.7	1.5	0.5		המרה	524	פלור	סטורן	7181	סטור
14	-0.9	-1	-0.1	1,372	94	457	בילר	סופון	7243	סובול
7	0.6	1	0.3		המרה	443	טבע	טרנט	7200	טטר
13	0.7	-1.7	-0.7	422	85	430	פלור	סטורן	7149	סטופ
7	-	-1.4	-0.4		לפי הורים	722	פריקלס	מסקול	7592	מפרק TV
7	0.1	1.1	0.3		המרה	549	סידון	לאודן	7429	לאוס
ניסוי קוד 10	1.3	2.5	0.4		המרה	551	אבשה	בוי	7306	בושה

שינויים בין לוחות ינואר 2008 ליולי 2008

1. **פרים שנשאר בלוח** (כולל את מוח שבלוח הקודם לא היה): השינויים כלפי מעלה היו בעיקר של מוח אסא וליקר. השינויים כלפי מטה היו בעיקרם רק של טנט. הפר הזרע בהתאם להמלצותינו בפרות אולם בעגלות חרג כלפי מעלה בצורה ניכרת.

שם פר	סיבות עיקריות לעלייה בחמ"מ
מוח - 3903	ק"ג חלב, ק"ג חלבון, הישרדות, פוריות בנותיו, לרת"ס
אסא - 7085	ק"ג חלב, פוריות בנותיו, הישרדות, לרת"ס
ליקר - 7140	ק"ג חלב, ק"ג חלבון, הישרדות, התמדה
שם פר	סיבות עיקריות לירידה בחמ"מ
טנט - 7168	ק"ג חלבון ושומן, לרת"ס, פוריות בנותיו, הישרדות

2. **פרים שיצאו מהלוח**: שלושה פרים ירדו בין 170 ל-290 חמ"מ, ור סורק ובטון. בנותיהם, החלו את התחלובה השנייה פחות טוב וזה השפיע על ירידת החמ"מ. רמת החמ"מ של טורפדו ומוצי היא כמו של פרי הלוח, אולם הם יצאו בשל ביקוש נמוך שלהם על ידי הרפתנים. רפתן/ית המבקשים אותם יוכלו לבצע זאת בצורה פרטנית דרך המזריע.

3. **פרים חדשים בלוח**: לארבעה, היו מבחנים כבר בינואר 2008. שלושה מהם (סט, סניר וטטר) עלו בחמ"מ ואילו אחד ירד (סטופ). כל השאר (טרנטה, סניר וסובול) הם במבחן ראשון ונמצאים בתחלובה ראשונה.

טבלה 4: שינויים בין הלוחות ינואר ליולי, 2008

בנות במבחן יולי	פרים שיצאו מהלוח			טורפדו ור סורק בטון מוצי מידן	פרים שנשאר בלוח			סדש אס אסא מוח בדון טנט קורן מרסיה ליקר קרק סיגר סטור
	חמ"מ PD07				חמ"מ PD07			
	הפרש	ינואר-08	יולי-08		הפרש	ינואר-08	יולי-08	
גל שני	-91	637	546	19	748	767		
תחילת תח' שניה (מעט בנות)	-171	633	462	43	719	762		
תחילת תח' שניה	-231	631	400	113	606	719		
תחילת תח' שניה	-291	611	320	154	556	710		
תחלובה ראשונה	36	541	577	45	660	705		
גל שני	-10	418	408	-186	858	672		
בנות במבחן ינואר	פרים חדשים בלוח			סט טרנטה סרול סניר סובול טטר סטופ	פרים שנשאר בלוח			סדש אס אסא מוח בדון טנט קורן מרסיה ליקר קרק סיגר סטור
	חמ"מ PD07				חמ"מ PD07			
	הפרש	ינואר-08	יולי-08		הפרש	ינואר-08	יולי-08	
תחלובה 1	137	529	666	99	568	667		
		-	591	34	616	650		
		-	586	114	535	649		
תחלובה 1	222	328	550	70	491	561		
		-	457	-22	546	524		
90 ימי חליבה	190	253	443	-156	680	524		
תחלובה 1	-184	614	430					

סיכום

בלוח הפרים יולי 2008, תמצאו דגש על פיזור רחב של פרים להזרעת עגלות, פרים בעלי מהימנות גבוהה והמכוונים לאופן ההמלטה קלה. כמו כן, אנו רואים חשיבות רבה לעבודה בפריים צעירים שהיא לב המערכת לטיפול הדור הבא של פריים מצטיינים. אין באפשרותנו לחזות עדיין את הפר הצעיר שיכנס בסופו של דבר ללוח ולכן יש לעבוד עם כולם ולא למיין אותם לפי האבות.

רק במבחן אמיתי, נוכל לדעת את התוצאות האמיתיות. אנו מתקרבים לזמן בו נוכל לתת את התחזית במהימנות של כ-80% על יכולת הפר הצעיר להוריש את אומדני ההורשה שלו ללא צורך בהמתנה של שנים לתוצאות אמת. מהפיכה זו נקראת הסלקציה הגנומית.

גם ישראל החלה בתהליך הזה (הדורש כסף רב לבדיקות גנטיות והרצות מחשב להשוואה) אולם, עד בואן של התוצאות הללו, אנו עדיין בוחנים כ-50 פריים צעירים בשנה. בית האב השולט בלוח הנוכחי הוא של בלווד שסטורן, בנו, הביא מספר פריים מצוינים ללוח. הדבר ניכר בצד של השיפוט הגופני המשתפר.

אחוזי השימוש המומלצים על ידי שיאון, הינם בפיזור רחב ולכל פר הנמצא בלוח יכול להיות ביטוי בשידוך המתבצע ע"י התוכנה או ע"י המזריע.

בברכה,

דר' יואל זרון